

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра _____

(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи і моделі прийняття рішень

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: _____ **Туризмознавство** _____

(назва освітньої програми)

Спеціальність: _____ **242 Туризм** _____

(найменування спеціальності)

Галузь знань: _____ **24 Сфера обслуговування** _____

(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: _____ **Другий (магістерський) рівень** _____

(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
економіки та митної справи _____

(найменування кафедри)

Протокол №1 від 14.08.2020__ р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ЗПВ 03 Методи і моделі прийняття рішень Вибіркова частина Цикл загальної підготовки
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач	Василичев Д.В, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та митної справи
Контактна інформація викладача	телефон викладача, 050 459 99 26 E-mail викладача vasilichev@ukr.net
Час і місце проведення навчальної дисципліни	згідно до розкладу занять - https://zp.edu.ua/node/7904 дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/
Обсяг дисципліни	Кількість годин – загальний обсяг 120 кредити – 4 кредити ЕКТС розподіл годин: 14 лекцій 30 практичних 69 самостійна робота 7 індивідуальне заняття вид контролю – залік
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Пререквізити навчальної дисципліни.	
<p>Дисципліна Правознавство Теми: Основи теорії держави: сутність, функції та форми держави. Основи теорії права: сутність, функції та форми права. Правовідносини. Правомірна поведінка, правопорушення і юридична відповідальність. Права і свободи людини. Основи цивільного права України. Цивільно-правові зобов'язання та договори: поняття, умови та види.</p> <p>Дисципліна Політико-правова система Теми: Теорія політичних і правових систем. Держава як основний інститут політико-правової системи України. Місцеве самоврядування як елемент політико-правової системи України. Політичні партії та громадські організації як елемент політико-правової системи України. Соціальна структура сучасного українського суспільства. Партійна та виборча системи України.</p> <p>Дисципліна Державне регулювання Теми: Основи теорії державного управління. Державна влада та державне управління. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку. Державне управління на регіональному рівні. Центральні органи виконавчої влади в Україні. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні. Розвиток системи державного та регіонального управління.</p> <p>Дисципліна Трудові відносини Теми: Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства. Соціально-трудові відносини як система. Ринок праці та його регулювання. Організація і нормування праці. Політика доходів та оплата праці. Аналіз, звітність і аудит у сфері праці.</p>	
Постреквізити навчальної дисципліни:	
<p>Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Методи і моделі прийняття рішень» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кваліфікаційна дипломна робота – виробнича практика – преддипломна практика. 	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Існування людства нерозривно пов'язане з розробкою, прийняттям та реалізацією управлінських рішень (УР). Рішення є основа управління. Управління – фактор суспільного розвитку. В організації управління найважливіше місце посідають розробка і реалізація різних за характером управлінських рішень. При цьому своєчасність їхнього прийняття й обґрунтування багато в чому залежить від добре освоєних персоналом управління навичок і умінь, розвинених здібностей до управлінської діяльності. Розробка систем прийняття рішень, освоєння управлінських технологій значно ускладнена відсутністю стрункої теорії прийняття</p>	

управлінських рішень, повноти необхідних знань в галузі теорії діяльності людини і неготовністю практики до їхньої реалізації.

У вивченні навчальної дисципліни «Методи і моделі прийняття рішень» закладені найбільш складні сторони управлінської практики - задачно-проблемної форми організації мислення. У зоні уваги курсу знаходиться концептуально-технологічний і психологічний аспекти постановки та вирішення проблем в діяльності управлінцем. Ця дисципліна допомагає студентам отримати основні теорії прийняття оперативних, тактичних та стратегічних управлінських рішень, а також моделі і методи підготовки проектів рішень за напрямками управлінської діяльності.

Загальні компетентності:

Здатність працювати в команді з використанням сучасних комунікаційних методів міжособистісної взаємодії.

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня та напрямку функціонування (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Здатність визначити наявність бізнес-проблеми, аналізувати та вирішувати її, вести пошук альтернатив та обґрунтовувати управлінські рішення з забезпеченням їх правомірності.

Здатність формувати корпоративні стандарти щодо організації, забезпечення і оцінки якості послуг з обслуговування клієнтів.

Фахові компетентності:

Знання етичних та нормативно-правових норм, що регулюють відносини людини з людиною, із суспільством і з навколишнім середовищем; використовувати базові нормативні і правові документи у сфері туристичної діяльності; здійснювати аналіз та давати оцінку дії договорів різних видів у контексті регулювання підприємницької діяльності в галузі туризму.

Уміння створювати психоемоційний контакт між клієнтом та менеджером з туризму; розуміти психологічні закономірності управлінської діяльності та визначення психологічних методів конструктивного розв'язання конфліктів інтересів партнерів.

Уміння застосовувати механізм та процес управління якістю на підприємствах галузі туризму; організувати після продажне обслуговування клієнтів, визначати критерії й стандарти якості надання послуг, проводити претензійну роботу; визначати та задовольняти індивідуальний попит споживачів туристичних послуг, формувати інклюзивну програм відпочинку клієнтів.

Уміння здійснювати розрахунки з клієнтами за надані послуги з обслуговування, оформлювати рахунки (інвойси) і проводити контроль оплати; оформити туристичну документацію; володіти технологіями обліку, зберігання та аудиту туристичної документації і програм перебування та розміщення туристів.

Знання предмету, завдань та видів підприємницької діяльності в туризмі; методів і форм державної підтримки малого бізнесу; умов та середовища здійснення підприємницької діяльності в туризмі; законодавчих актів з організації підприємництва щодо надання туристичних послуг в сфері обслуговування клієнтів.

Результати навчання:

Уміння використовувати інформаційно-інноваційні, проектні методи і технології діджиталізації бізнесу в сфері туризму.

Знання функцій суб'єктів туристичного ринку; механізмів його функціонування; характеристик та особливостей туристичного продукту; факторів, що впливають на виникнення, профіль та специфіку поведінки споживачів; основних типів споживачів туристичних послуг; етапів організації світового туризму; структурних рівнів організації туризму. Уміння оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та складати прогноз напрямів розвитку суб'єктів підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму.

Знання законодавчих актів у сфері туризму, правових засад та форм функціонування туристичного підприємства з урахуванням нормативно-правових актів, що регламентують надання послуг. Уміння контролювати дотримання правових норм й чинного законодавства щодо здійснення туристичної діяльності, використовувати відповідні нормативні і правові документи та розробляти пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання туристичної діяльності.

Знання категорії готелів за всесвітньою кваліфікацією; базових принципів обслуговування туристів в усіх категоріях готелів; категорій номерного фонду; комплектації номерів; технології та організації процесу обслуговування споживачів у закладах готельного та ресторанного господарства; сучасні особливості організації обслуговування клієнтів в індустрії гостинності.

Знання понять стандартизації, сертифікації та ліцензування; напрямів державного регулювання туристичної галузі; порядку оформлення ліцензій щодо надання туристичних послуг; законодавчих документи з питань ліцензування та сертифікації туристичних послуг; вимог безпеки надання туристичного продукту і туристичного обслуговування; видів санкцій за недотримання стандартів туристичного обслуговування.

Вільно володіти державною мовою як безальтернативним засобом спілкування в професійній туристичній діяльності та використовувати як корпоративний стандарт.

Ініціювати комплексні цифрові туристичні проекти і продукти та проявляти лідерство під час їх реалізації на підприємстві.

Демонструвати високий рівень соціальної відповідальності за результати прийняття стратегічних рішень у сфері туризму.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

формування у студентів необхідного професіоналізму діяльності в сфері управління, оволодіння методами і технологією прийняття управлінських рішень, в обсязі класифікаційних вимог до фахівця, а також придбання учнями первинного досвіду і освоєння прийомів постановки і рішення проблем в управлінській діяльності, оформлення теоретико-технологічних і психологічних уявлень про процедуру проблематизації і депроблематизації в управлінні.

5. Завдання вивчення дисципліни

Методичні – викласти теоретичні основи та методологічні особливості застосування системного підходу у вивченні основних понять та термінів, використовувати аналіз і синтез у діалектичній єдності.

Пізнавальні – сформувані уявлення про сучасний стан до розуміння можливих шляхів свого особистого розвитку та організації своєї діяльності. Викласти вміння працювати над джерелами економічної інформації для придбання навичок підготовки проектів управлінських рішень з урахуванням системного підходу. Виокремити роль факторів, що впливають на прийняття управлінських рішень

Практичні – формувати практичні навички роботи студентів вмінням користуватись існуючими економічними інструментами, методами і моделями для моделювання, обґрунтування й прийняття управлінських рішень, здатністю знаходити організаційно-управлінські рішення в нестандартних ситуаціях, готовністю нести за них відповідальність.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи розробки та реалізації управлінських рішень.

Тема 1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень.

Поняття господарських рішень та їх ознаки. Сутність управлінського рішення як управлінської категорії. Закони управління та їх використання при розробці, прийнятті та реалізації управлінських рішень. Методи та прийоми теорії прийняття рішень. Основні категорії теорії прийняття рішень та їх зміст у сучасних умовах господарювання. Аспекти управлінських рішень, їх зміст та умови їх забезпечення. Класифікація управлінських рішень за певними ознаками.

Тема 2. Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень.

Зміст функцій управління та їх зв'язок з процедурами прийняття управлінських рішень. Основні закони організації, їх зміст та урахування у ході розробки, прийняття та реалізації тактичних і стратегічних рішень. Основні етапи (операції) процесів підготовки та прийняття управлінських рішень, їх зміст. Форми розробки та реалізації управлінських рішень і вимоги до їх оформлення.

Тема 3. Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень.

Блочна модель підготовки і прийняття рішень. Проблеми вибору оптимального рішення та альтернативні плани в системі управління. Компоненти проблеми вибору оптимального рішення. Особливості американської, німецької, японської та російської школи прийняття управлінських рішень. Можливості їх використання в сучасних умовах під час розробки різноманітних управлінських рішень у вітчизняних підприємствах.

Змістовий модуль 2. Моделі і методи розв'язання проблем безбитковості, управління запасами і фінансового управління.

Тема 4. Моделі розв'язання проблем безбиткової діяльності.

Теоретичні основи безбитковості виробництва. Функція Кобба-Дугласа та її зміст. Бухгалтерська модель безбитковості, сутність та особливості. Використання моделей

беззбитковості під час обґрунтування управлінських рішень. Сутність математичного підходу до аналізу беззбитковості виробництва. Розрахунок "порога рентабельності", сили впливу операційного важеля, запасу фінансової міцності.

Тема 5. Методи і моделі аналізу інвестицій в основні фонди.

Використання інвестицій для оновлення та розширення виробництва. Зміст класифікації інвестицій в господарському комплексі України. Операції нарощування та дисконтування в інвестиційному аналізі та особливості їх розрахунків. Моделі аналізу ефективності інвестицій в основні фонди. Сутність показників ефективності інвестицій в основні фонди та порядок їх розрахунку.

Тема 6. Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень.

Сутність ситуаційного та оперативного аналізу і терміни їх проведення. Використання ситуаційного аналізу для обґрунтування управлінських рішень. Сутність ситуаційного моделювання та методу сценаріїв. Використання ситуаційного моделювання та методу сценаріїв для прогнозування можливих подій і прийняття відповідних управлінських рішень. Методи аналітичного моделювання зв'язків між результативними показниками та факторами їх формування.

Тема 7. Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства.

Сутність прогнозування в системах управління та розробки управлінських рішень. Прогнозування рівня виконання плану, виникнення небажаних результатів на підставі попереднього (прогнозного) аналізу. Методичні підходи до прогнозного аналізу. Принципи і методи аналізу та прогнозування (екстраполяція, параметричний, факторний, експертний, нормативний, експериментальний, індексний, евристичний та інші) та їх зміст.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень.	Лекція	2
1.	Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень.	практичне	2
2.	Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень.	практичне	2
3.	Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень.	Лекція	2
3.	Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень.	практичне	2
4.	Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень.	практичне	2
5.	Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень.	Лекція	2
5.	Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень.	практичне	2
6	Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень.	практичне	2
7.	Моделі розв'язання проблем беззбиткової діяльності.	Лекція	2
7.	Моделі розв'язання проблем беззбиткової діяльності.	практичне	2
8.	Моделі розв'язання проблем беззбиткової діяльності.	практичне, рк	2
9.	Методи і моделі аналізу інвестицій в основні фонди.	Лекція	2
10.	Методи і моделі аналізу інвестицій в основні фонди.	практичне	2
10.	Методи і моделі аналізу інвестицій в основні фонди.	практичне	2
11.	Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень.	Лекція	2
12.	Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень.	практичне	2
12.	Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень.	практичне	2

13.	Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства.	Лекція	2
14.	Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства.	практичне	2
14.	Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства.	практичне	2
15.	Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства.	практичне	2
15.	Підсумковий модульний контроль	пк залік	2

8. Самостійна робота

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує практичне питання, тему, вирішує задачу або виконує завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, на лекціях, 15 практичних заняттях. Її головною метою є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмій, знань і навичок.

Здійснюється вона безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом. Згідно навчального плану на самостійну роботу з курсу «Методи і моделі прийняття рішень» відведено 69 академічних годин.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки студент повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати та відстоювати власну точку зору. Йдеться передусім про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Обов'язковим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Це сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни.

Студенти мають змогу завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

Питання	Діяльність студентів	Термін виконання
Тема 1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень.		
1. Поняття господарських рішень та їх ознаки. 2. Сутність управлінського рішення як управлінської категорії. 3. Закони управління та їх використання при розробці, прийнятті та реалізації управлінських рішень. 4. Методи та прийоми теорії прийняття рішень. 5. Основні категорії теорії прийняття рішень та їх зміст у сучасних умовах господарювання. 6. Аспекти управлінських рішень, їх зміст та умови їх забезпечення. 7. Класифікація управлінських рішень за певними ознаками.	1. Ознайомитися з джерелами та літературою за визначеною темою. 2. Підготувати опорний конспект опрацьованого матеріалу. 3. Вивчення термінології. 4. Поглибити теоретичні знання щодо принципів управління.	Лютий 8 годин
Тема 2. Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень.		
1. Зміст функцій управління та їх зв'язок з процедурами прийняття управлінських рішень. 2. Основні закони організації, їх зміст та урахування у ході розробки, прийняття та реалізації тактичних і стратегічних рішень.	1. Ознайомитися з джерелами та літературою за визначеною темою. 2. Навчитись застосовувати методичні прийоми аналізу	Лютий 8 годин

<p>3. Основні етапи (операції) процесів підготовки та прийняття управлінських рішень, їх зміст.</p> <p>4. Форми розробки та реалізації управлінських рішень і вимоги до їх оформлення.</p>	<p>при розв'язанні управлінських задач, пов'язаних із формуванням виробничих програм.</p>	
Тема 3. Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень.		
<p>1. Блочна модель підготовки і прийняття рішень. Проблеми вибору оптимального рішення та альтернативні плани в системі управління.</p> <p>2. Компоненти проблеми вибору оптимального рішення. Особливості американської, німецької, японської та російської школи прийняття управлінських рішень.</p> <p>3. Можливості їх використання в сучасних умовах під час розробки різноманітних управлінських рішень у вітчизняних підприємствах.</p>	<p>1. Ознайомитися з джерелами та літературою за визначеною темою.</p> <p>2. Підготувати опорний конспект опрацьованого матеріалу.</p> <p>3. Підготувати доповідь та презентацію за темою.</p>	<p>Березень 8 годин</p>
Тема 4. Моделі розв'язання проблем безбиткової діяльності.		
<p>1. Теоретичні основи безбитковості виробництва.</p> <p>2. Функція Кобба-Дугласа та її зміст.</p> <p>3. Бухгалтерська модель безбитковості, сутність та особливості.</p> <p>4. Використання моделей безбитковості під час обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>5. Сутність математичного підходу до аналізу безбитковості виробництва.</p> <p>6. Розрахунок "порога рентабельності", сили впливу операційного важеля, запасу фінансової міцності.</p>	<p>1. Ознайомитися з джерелами та літературою за визначеною темою.</p> <p>2. Перевірка огляду Інтернет джерел.</p> <p>3. Вивчення термінології</p> <p>4. Ознайомитись із напрямками застосування аналізу безбитковості та аналізу використання матеріальних запасів.</p>	<p>Березень 8 годин</p>
Тема 5. Методи і моделі аналізу інвестицій в основні фонди.		
<p>1. Використання інвестицій для оновлення та розширення виробництва.</p> <p>2. Зміст класифікації інвестицій в господарському комплексі України.</p> <p>3. Операції нарощування та дисконтування в інвестиційному аналізі та особливості їх розрахунків.</p> <p>4. Моделі аналізу ефективності інвестицій в основні фонди.</p> <p>5. Сутність показників ефективності інвестицій в основні фонди та порядок їх розрахунку.</p>	<p>1. Ознайомитися з джерелами та літературою за визначеною темою.</p> <p>2. Підготувати опорний конспект опрацьованого матеріалу.</p> <p>3. Підготувати доповідь та презентацію за темою.</p>	<p>Квітень 10 годин</p>
Тема 6. Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень.		
<p>1. Сутність ситуаційного та оперативного аналізу і терміни їх проведення.</p> <p>2. Використання ситуаційного аналізу для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>3. Сутність ситуаційного моделювання та методу сценаріїв.</p> <p>4. Використання ситуаційного моделювання та методу сценаріїв для прогнозування можливих подій і прийняття відповідних управлінських рішень.</p> <p>5. Методи аналітичного моделювання зв'язків між результативними показниками та факторами їх формування.</p>	<p>1. Ознайомитися з джерелами та літературою за визначеною темою.</p> <p>2. Підготувати опорний конспект опрацьованого матеріалу.</p> <p>3. Вивчення термінології.</p> <p>4. Ознайомитись із методикою проведення стратегічного вартісного аналізу та SWOT-Аналізу.</p>	<p>Квітень 10 годин</p>
Тема 7. Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства.		

<p>1.Сутність прогнозування в системах управління та розробки управлінських рішень.</p> <p>2.Прогнозування рівня виконання плану, виникнення небажаних результатів на підставі попереднього (прогнозного) аналізу.</p> <p>3.Методичні підходи до прогнозного аналізу.</p> <p>4.Принципи і методи аналізу та прогнозування (екстраполяція, параметричний, факторний, експертний, нормативний, експериментальний, індексний, евристичний та інші) та їх зміст.</p>	<p>1. Ознайомитися з джерелами та літературою за визначеною темою.</p> <p>2. Підготувати опорний конспект опрацьованого матеріалу.</p> <p>3. Підготувати доповідь та презентацію за темою.</p> <p>4. Ознайомитися із методикою стратегічного аналізу та навчитись застосовувати кількісні методи аналізу для прогнозування основних показників діяльності підприємства.</p>	<p>Травень 17 годин</p>
--	---	-----------------------------

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/node/7904> (не менш ніж 2 рази по 2 години на тиждень або за попередньою домовленістю);
  - відеоконференція на платформі zoom (особиста або колективна) - ідентифікатор 752-416-152-02 (один раз на 2 тижні);
  - листування за допомогою електронної пошти vasilichev@ukr.net (у форматі 24/7 кожного дня);
  - відеозустріч, аудіоспілкування або повідомлення у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача);
- спілкування по телефону (з 10.00 до 12.00 кожен день крім вихідних та святкових днів).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною системою. Отримані за кожен змістовний модуль бали підсумовуються та діляться на 2.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F). Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекційних, лабораторних, практичних або семінарських заняттях та самостійну роботу.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стислому і системному вигляді викладений основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо. Кожний студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі.

Відвідування студентом лекції та її наявність в ОКЛ з дисципліни «Методи і моделі прийняття рішень» дає студенту **3 бали** в кожному змістовному модулі.

Робота на практичних заняттях:

Під час практичних занять студенти усно доповідають на питання. Активна робота студента на занятті оцінюється в 6 балів.

Критерії оцінки на практичному занятті

Бали	Критерії оцінки
6	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді.
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання.
4	Володіє навчальним матеріалом, виконує більшість завдань практичних занять і домашньої/самостійної роботи іноді виступає і задає питання; добре працює в парі/групі/команді.
3	Частково володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
2	Не володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
1	Зовсім не виконує завдання практичних занять, іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.

Якщо студент опосередньо відвідував практичне заняття, але брав участь в обговоренні тем, він має змогу отримати додаткові бали за:

А) Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Б) Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Самостійна робота студентів

Виконання індивідуального завдання можливе у вигляді реферату або усної доповіді на практичному занятті. Така форма надає студенту можливість отримати максимум **35** додаткових балів в 1 модулі та **14 балів** в другому модулі.

Критерії оцінки індивідуального завдання:

1 модуль	2 модуль	Критерії оцінки
35-30	14-11	В повному обсязі володіє матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
29-24	10-8	Достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при

		викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
23-18	7-5	В цілому володіє матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
17-12	4-2	Не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
12-0	1-0	Частково володіє матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів, допускаючи при цьому суттєві помилки.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт (тестів). В структурі навчання виділяють 2 змістовних модулі. Тобто студенти двічі за семестр складає модульний контроль та має можливість набрати максимум 20 балів з кожного. Правильна відповідь оцінюється в **1 бал**.

Студент, який з різних обставин не отримав необхідної кількості балів з будь-якої теми, має можливість самостійно її підготувати і пройти індивідуальний поточний контроль знань з цієї теми або виконати індивідуальні завдання, що пропонуються в робочій програмі.

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

Зведена таблиця набору балів за семестр

1 модуль (максимум балів)		2 модуль (максимум балів)	
Лекції	9 (3 лекції*3 бали)	Лекції	12 (4 лекції*3 бали)
Практичні	36 (6 лаб.зан*6 бали)	Практичні	54 (9 лаб.зан*6 бали)
Самостійна робота/ІДЗ	35	Самостійна робота/ІДЗ	14
Контрольна робота	20	Контрольна робота	20
Всього	100	Всього	100

Якщо студент з будь-якої поважної причини не виконав умов набору балів за період вивчення, він має змогу під час заліково-екзаменаційної сесії прийти на залік і скласти усно мінімум 2 питання за переліком та виконати тести.

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ НА ЗАЛІКУ:

1. **Два питання** потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 30 балів за кожне питання).

30-27 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

26-23 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

22-18 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

17-0 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

2. Правильна відповідь на **4 тестових питання** оцінюється в **10 балів** кожна.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на практичних (семінарських) заняттях та на підсумковому модульному контролі, свідчить про **ступінь оволодіння ним програмою навчальної**

дисципліни на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	визначення
		для заліку	
90 – 100	A	зараховано	відмінно - Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому.
85-89	B		дуже добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
75-84	C		добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
70-74	D		задовільно – Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-69	E		достатньо - Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно – Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно – Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.

10. Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання: практичні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання (дострокове складання) курсу загалом відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: При недотриманні академічної доброчесності, академічний плагіат та заходи його запобігання, розвиток навичок добросовісної та коректної

роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб; активізацію самостійності та індивідуальності при створенні власних творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування, адміністрація навчального закладу може застосувати наступні санкції: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит). Списування під час контрольних робіт заборонене. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише за необхідності під час навчального процесу. У разі виявлення факту списування і / або використання засобів мобільного зв'язку та ін. під час контролю (поточний, рубіжний, проміжний) оцінка анулюється.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є одним із компонентів оцінювання, адже дає змогу отримати максимальний бал за усі види робіт. Відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (відвідування лекцій та лабораторних занять). Самостійну роботу студент виконує у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання (сервіс moodle). У випадку проведення навчальних екскурсій їх відвідування оцінюється як окремий вид роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Списування під час контрольних робіт, тестів та екзамену заборонені (у т.ч. користування мобільними телефонами). Студент має право ознайомитися зі своєю роботою після виставлення екзаменаційної оцінки. Кожен студент має право подати апеляцію щодо результатів екзамену

Політика дотримання прав та обов'язків студентів. Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».